

ARKADIJ A BORIS
STRUGAČTÍ

**MAXIM
KAMMERER**

TRITON
Praha / Kroměříž

Arkadij a Boris Strugačtí
MAXIM KAMMERER

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Copyright The Inhabited Island © 1969, 1971 by Arkady and Boris Strugatsky
Translation © Libor Dvořák, 2019

Copyright Beetle in the Anthill © 1979, 1980 by Arkady and Boris Strugatsky
Translation © Jaroslav Piskáček – dědicové c/o DILIA, 2019

Copyright The Time Wanderers © 1985, 1986 by Arkady and Boris Strugatsky
Translation © Libor Dvořák, 2019

Cover illustration © Marek Hlavatý, 2019

© Stanislav Juhaňák – Triton, 2019

ISBN 978-80-7553-672-3

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ARKADIJ A BORIS

STRUGAČTÍ

**MAXIM
KAMMERER**

ARKADIJ A BORIS
STRUGAČTÍ

**MAXIM
KAMMERER**

STANISLAV JUHAŇÁK – TRITON

OBYDLENÝ OSTROV

Kapitola první

Maxim otevřel průlez, vystrčil hlavu a s obavou pohlédl k nebi. Nebe tu bylo nízké a jakési tvrdé, bez oné lehkomyšlné průzračnosti, jež vypovídá o bezednosti vesmíru a mnohosti živých světů – pravá biblická nebeská bář, hladká a neproniknutelná. Ta bář nepochybně spočívala na ramenou místního Atlanta a rovnoměrně fosforeskovala. Maxim se zadíval do míst, odkud přiletěl, a hledal v nadhlavníku díru, kterou prorazila jeho kosmická loď, ale žádná díra tam nebyla, jen se tam jako kapky černé tuše ve vodě rozpíjely dvě velké černé kaňky. Odklopil masivní dveře naplno a seskočil do vysoké suché trávy.

Vzduch byl horký a hustý, voněl tu prach, staré železo, rozdrcené rostlinstvo a život. Smrt tu voněla taky, dávná a nepochopitelná smrt. Tráva mu byla po pás: nedaleko se černaly džungle křovin, tu a tam neuspořádaně čněly unylé pokroucené stromy. Bylo téměř světlo, jako na Zemi za jasné měsíčné noci, chyběly jen noční stíny a průsvitná mlžná modř. Všechno se tu zdálo šedé, uprášené a ploché. Loď stála na dně obrovské kotliny s povlovnými svahy: okolní terén se směrem k rozmazanému, nejasnému obzoru znatelně zvedal, což bylo zvláštní, protože někde kousek stranou plynula velká a klidná řeka, která se valila vzhůru po úbočí kotliny k západu.

Maxim s dlaní klouzající po chladném, lehce zvlhlém plášti obešel celou loď. Stopy po nárazech objevil přesně tam, kde je očekával. Hluboká nepřijemná prohlubeň těsně pod indikačním prstencem – po téhle ráně loď trhavě nadskočila a sklonila se ke straně, takže autopilot začal stávkovat a Maxim musel řízení urychleně převzít do vlastních rukou, a rýha vedle pravého průzoru – to přišlo asi deset vteřin nato, když se loď natočila bokem ke směru přistávacího manévru a Maxim přestal na jedno oko vidět. Ještě jednou pohlédl do nadhlavníku. Černé kaňky se už stačily téměř ztratit. Meteorický déšť ve stratosféře, pravděpodobnost nula celá, nula nula nula atak-

dále... Jenže ke každé události, která je v zásadě možná, jednou dojít musí...

Maxim se nasoukal zpátky do kabiny, zapnul na velitelském pul-
tu autoregenerační režim, uvedl do provozu expresní laboratoř a vy-
pravil se k řece. Je to sice takové menší dobrodružství, ale jinak ru-
tinní záležitost. Nuda. U nás v SVP jsou dokonce i dobrodružství
součástí rutiny. Meteorický útok, nebezpečné záření, havárie během
přistání. Havárie během přistání, nebezpečné záření, meteorický
útok... Dobrodružství těla.

Vysoká křehká tráva šelestila a křúpala pod nohama, na kalho-
tách se zachytávala pichlavá semena. S drncivým zvoněním na něj
nalétlo mračno nějakých mušek, chvíli se mu hemžilo před obličej-
em a zase si ho přestalo všímat. Dospělí, solidní lidé se Skupině vol-
ného průzkumu vyhnou velkým obloukem. Ti se starají o své do-
spělé, solidní záležitosti a dobře vědí, že všechny ty neznámé planety
jsou ve své podstatě dosti fádni a únavné... Fádňě únavné. Únavně
fádňi... Ovšem když je vám dvacet let, když dohromady nic neumíte,
dohromady ještě nevíte, co byste jednou chtěli umět, když jste se
ještě nenaučili hospodařit se svým největším pokladem, totiž s časem,
když nemáte žádné zvláštní schopnosti a nedá se očekávat, že
se nějaké vůbec dostaví, když dominantou vaší dvacetileté bytosti
stejně jako před deseti roky není hlava, ale ruce a nohy, když jste
natolik primitivní, že věříte v možnost objevit na neznámých plane-
tách něco, co si na Zemi ani nedokážeme představit, když, když,
když... tak to je potom jiná... to prosím. Vezměte si katalog, otevřte
ho na libovolné stránce, šťouchněte ukazovákem do kterékoli řádky
a klidně si leťte. Objevte planetu, nazvěte ji svým jménem, určujte
její fyzikální charakteristiky, bojujte s místními obludami, pokud na
nějaké narazíte, navazujte kontakty, bude-li s kým, nebo si tam po-
maloučku polehoučku robinzonujte, pokud by se snad ukázalo, že
tam nikoho nenajdete... Ono se samozřejmě nedá říct, že by to
všechno bylo zbytečné. Dočkáte se vděku, dovíte se, že jste vykona-
li všechno, co bylo ve vašich silách, a nějaký významný odborník si
vás pozve k pohovoru... Školáci, zejména ti s horším prospěchem,
k vám budou vzhlížet s úctou, ale když vás potká učitel, jen se zeptá:
„Tak ty jsi ještě pořád u SVP?“, převede řeč na jinou kolej a zatváří
se provinile a zarmouceně, protože odpovědnost za to, že jste ještě

pořád jen u SVP, vztáhne na sebe. A otec řekne jenom: „Hm...“ a nejspíš vám nabídne místo laboranta na svém pracovišti; a maminka řekne: „Ale Maxi, ty jsi přece jako dítě docela slušně kreslil...“; a Peter řekne: „Jak dlouho to ještě chceš takhle pytlíkovat? Už té ostudy bylo dost...!“; a Jenny řekne: „Seznamte se, to je můj manžel.“ A všichni budou mít pravdu, všichni kromě vás. A vy se vrátíte na Správu SVP, budete se snažit nevidět dva stejné nekňuby, co se hrabou v katalogích u sousedního regálu, vytáhnete další díl, nazařbůh ho otevřete a štouchnete prstem do stránky...

Než seběhl po srázu k vodě, ohlédl se. Za ním se zvolna narovnávala a napřimovala zdupaná tráva, na pozadí nebe se černaly křivolaké stromy a zářil malý kroužek otevřeného průlezu. Všechno bylo víc než obyčejné. No a co, řekl si. Tak ať... Kéž bych tak našel mocnou, starou a moudrou civilizaci. Civilizaci humanoidní... A byl u vody. Řeka byla skutečně mohutná, klidná a dokonce i prostým okem bylo vidět, jak stéká z východu a směrem na západ zase stoupá. (Tady je ale obludná refrakce...!) Všiml si, že druhý břeh je povlnný a zarostlý hustým rákosím a asi kilometr proti proudu trčí z vody nějaké sloupy a pokřivené nosníky deformované příhradové konstrukce, díky popínavým rostlinám celé huňaté. Civilizace, pomyslel si Maxim bez zvláštního nadšení. Kolem bylo cítit poměrně dost železa a taky něco nepříjemného a dusivého; když Maxim nabral do dlaní vodu, pochopil, že je to radiace, dost silná a zdraví škodlivá. Řeka přinášela z východu radioaktivní látky a Maximovi bylo rázem jasné, že užitku z téhle civilizace bude poskrovnu, že zase šlápl vedle, že kontakt zbytečně vyvolávat nebude, ale provede jen běžné analýzy, nenápadně planetu dvakrát oblétně v rovině rovníku a zase potáhne po svých, na Zemi předá materiály rozšafným strejdům z Rady galaktické bezpečnosti, kteří už na tomhle světě něco viděli a něco pamatují, a co nejrychleji na všechno zapomene. Na všechno zapomenout...

Štítivě otřepal vodu z prstů a otřel si je o písek, přidřepal a zamyslel se. Pokusil se dát si dohromady alespoň hrubou představu o obyvatelích téhle planety, kterým se tu jen sotva bude nějak zvlášť dařit. Kdesi za lesy stálo město, jemuž se zřejmě taky dvakrát nedaří: špinavé továrny, vetché reaktory, z nichž se do řeky valí radioaktivní odpad, šeredné domy s plechovými střechami, samé zdi a skoro

žádná okna, uprášené ulice zavalené odpadky a zdechlinami domácích zvířat, kolem města hluboký příkop s padacími mosty... Ačkoli ne, to bylo už před reaktory. A lidé. Znovu zkusil popřemýšlet o domorodcích, ale nedokázal to. Věděl jen, že na sobě budou mít plno svršků, že jsou skoro celí zabalení do tlusté hrubé látky a nosí bílé límečky, které odírají krk. Pak uviděl v písku stopy.

Byly to stopy bosých nohou. Někdo tu seběhl po srázu už před ním a vstoupil do řeky. Někdo těžký, nemotorný, s velkými širokými chodidly a nohama do „o“ – nepochybně humanoid, jedině že měl na nohou po šesti prstech. S hekáním a funěním slezl po svahu, chvíli pajdal po písku, jeho tělo šplouchlo do radioaktivních vod, chraptivě si odfrkl a plaval na druhou stranu, do hustého rákosí. S vysokým bílým límečkem u krku...

Všechno kolem náhle ozářil jasný modravý záblesk, vzápětí nad srázem cosi zahřmělo, zasyčelo a zapraštělo ohnivým třeskem. Maxim vyskočil. Po strmém břehu se sypala hlína, něco se s nebezpečným hvizdem přehnal po nebi, žuchlo doprostřed řeky a zvedlo vysoký gejzír smíšený s bílou párou. Maxim se chvatně rozběhl zpátky. Už věděl, co se stalo, jen nechápal proč, a vůbec ho nepřekvapilo, když na místě, kde ještě před několika okamžiky stála loď, spatřil kolotající sloup rozžhaveného dýmu, který se jako gigantická vývrtka zarýval do fosforeskující báně. Loď pukla, keramitová skořápka planula nafialovělým žářem, kolem vesele hořela suchá tráva, plápolaly křoviny a první proužky dýmu už stoupaly i z pokroucených stromů. Do tváře mu zabušil zběsilý žár, Maxim si zastínil obličej dlaní a ustupoval po hraně srázného břehu – nejdřív o krok, pak o další krok, a zase a zas... Couval dál, upíral usazené oči na tu nádhernou, velkolepě žhnoucí pochodeň, z níž vystřelovaly nachové a zelenavé jiskry, na náhle vybuchlý vulkán, na nesmyslný hodokvas rozdováděné energie.

Ale proč, proč tohle...? pomyslel si bezradně. Přišla velká opice, zjistila, že jsem někde pryč, vlezla dovnitř, uzavřela vchod, přestože ani já pořádně nevím, jak to ta automatika dělá, ale ona si to nějak dala dohromady; takže to asi byla chápavá opice, šestiprstá – a ta opice tedy uzavřela vstup na palubu... Co asi tak může být pod palubou takové kosmické lodi...? Zkrátka našla akumulátory, popadla pořádný balvan a prásk...! Opravdu hodně velký balvan, tak třítu-

nový – a bum ho...! Musela to být opice jako slon... A těmi svými šutráky mou loď odrovnala – dvakrát mě zasáhla už ve stratosféře a tady dole mě dorazila... Zvláštní historie. To se snad ještě nestalo. Jenže co já si teď počnu? Hledat mě začnou poměrně brzy, ovšem i když se po mně začnou shánět, sotva je napadne, že něco takového by se vůbec mohlo stát, že by pilot zkázu lodi mohl přežít... Co bude teď? Co maminka... otec... učitel...?

Otočil se zády k požáru a šel pryč. Rychle kráčel podél řeky; všechno kolem ozařovalo rudé světlo; před ním se po trávě zmítal jeho vlastní stín, který se tu zkracoval, tu zase natahoval. Vpravo začínal řídký les vonící trouchnivinou, tráva změkla a zvlhla. Zpod nohou mu vyrazili dva velcí noční ptáci a nízko nad hladinou táhli na druhou stranu. Hlavou mu blesklo, že by ho oheň mohl dohonit a on by před ním taky musel ustoupit za řeku, musel by přeplavat, a to by bylo nepříjemné. Rudá zář však najednou zablíkala, pak zhasla docela a Maxim pochopil, že protipožární soustava si na rozdíl od něj přece jen uvědomila, co se to vlastně odehrává, a s pečlivostí sobě vlastní splnila svůj úkol. Živě si představil začazené, částečně natavené zásobníky, nesmyslně trčící uprostřed zpola spálených trosek a svědomitě vypouštějící těžká mračna pyrofagu... Klid, prikazoval si v duchu. Hlavně nebláznit. Čas mám. Času mám přísně vzato habaděj. Mě můžou hledat donekonečna: Loď už neexistuje a najít na planetě jednoho človíčka zřejmě nebude možné. A dokud nepochopí, co se stalo, dokud se skálopevně nepřesvědčí, dokud nebudou mít absolutní jistotu, maminka se nic nedoví... A mezitím na něco přijdu...

Minul nevelký chladný močál, prodral se křovím a ocitl se na silnici, na staré rozpraskané betonce, která se ztrácela v lese. Přistoupil až k zubatému okraji podemleté a přelomené betonové vozovky, spatřil zrezivělé trosky nějaké zpola potopené mostní konstrukce porostlé šlahouny svlačce a na druhé straně pokračování silnice, již bylo pod zářivou nebeskou klenbou sotva vidět. Kdysi tu zřejmě byl most. A ten most zřejmě někomu překážel, tak ho shodili do vody, čímž nezískal ani na krásu, ani na účelnosti. Maxim se posadil a svěsil nohy dolů nad vodu. Prozkoumal své nitro, zjistil, že zatím nepanikaří, a začal uvažovat.

To nejdůležitější jsem našel. Je tu silnice. Špatná silnice, hrubě postavená silnice a navíc prastará silnice, ale přesto je to silnice, a ty na

všech obydlených planetách vedou ke svým stavitelům. Co bych tak teď potřeboval? Potravu ne. Tedy, ve skutečnosti bych jedl jako vlk, ale to se ve mně jen probouzejí pravěké pudy, které hned potlačíme. Vodu budu potřebovat nejdřív za čtyřadvacet hodin. Vzduchu je dost, i když víc by se mi zamlouvalo, kdyby v atmosféře bylo méně kyslíčnicku uhličitého a radioaktivních zplodin. Takže přízemní tužby veškeré žádné. Zato bych uvítal malý, ale co malý, miniaturní a triviální nulový vysílač se spirálovým režimem. A co může být jednodušší než takový jednoduchý nulový vysílač? Jedině snad jednoduchý nulový akumulátor... Zamhouřil oči a v mysli mu zřetelně vytanulo schéma vysílače osazeného pozitronovými emitory. Mít potřebné součástky, dal by tuhle věcičku dohromady raz dva, ani by nemusel otevírat oči. Několikrát si přístroj v duchu sestavil, a když oči otevřel, přístroj tu nebyl. Nebylo nic. Jsem Robinson, pomyslel si, dokonce s jistým zaujetím. Maxim Crusoe. To je ale k vzteku, nic u sebe nemám. Jen šortky bez kapes a kecky. Ale ostrov je obydlený... A když je obydlený, vždycky je naděje, že by se někde dal sehnat primitivní nulový vysílač. Horlivě přemítal o nulovém vysílači, ale nějak se to nedařilo. Pořád viděl maminku, jak jí někdo oznamuje „Váš syn je nezvěstný“, viděl, jak se v té chvíli tváří, jak si otec mne obličej a nechápavě se rozhlíží a jak je jim oběma chladno a neútluno... Ne, poručil si, o tomhle přemýšlet nesmím, o čemkoli, jen o tomhle ne, jinak mi nic nepůjde od ruky. Příkazuju a zakazuju. Příkazuju nepřemýšlet a zakazuju přemýšlet. A dost. Vstal a vykročil po silnici.

Les, na kraji řídký a nesmělý, si postupně dodával odvahy a tlačil se k betonu blíž a blíž. Některé troufalé mladé stromky už dokonce povrch rozlámaly a rostly přímo ve vozovce. Silnice musela být několik desítek let stará, či ještě spíš už několik desítek let nebyla v provozu. Les po obou stranách byl stále vyšší, hustší a neproniknutelnější, tu a tam se větve nad hlavou spojovaly v jednodolitou klenbu. Setmělo se; chvílemi vpravo, chvílemi zase vlevo se z hloubi porostu ozývaly hlasité hrdelní skřeky. Něco se tam hemžilo, šelestilo a cupitalo. Jednou dokonce asi dvacet kroků před ním přes silnici přeběhl kdosi přízemní, příkřený a tmavý. Zvonila mračna mušek. A Maxim si musel v duchu říct, že tahle končina je natolik zpustlá a divoká, že lidé tu nejspíš nebudou žádní a že se k nim bude muset

plahočit několik dní. Temné jeskynní pudy se probudily a znovu a znovu na sebe upozorňovaly. Maxim však cítil, že všude kolem je dostatek živého masa, že hlady tu nezajde, že to všechno sotva bude chutné, ale o to zajímavější by mohl být lov. A protože dumat o tom nejpodstatnějším si zakázal, zavzpomínal, jak chodívali na lov s Petrem a myslivcem Adolfem: lovili holýma rukama, lest proti lsti, reflex proti reflexu, síla proti síle. Tři dny štvát jelena přes polomy a vývraty, dohnat ho, popadnout za paroží a povalit na zem... Jelena tu nejspíš nebudou, ale není pochyb o tom, že zdejší divočina je požitelná: stačí se na chvilku zastavit a zamyslet, a hned vás nemilosrdně žerou komáři, což je neklamné znamení – kdo je někde k snědku, ten v takovém světě hlady neumře... Nebylo by špatné zabloudit a tak rok dva se potulovat po lesích. Opatřil by si alespoň jednoho kamaráda – nejspíš nějakého vlka či medvěda, chodili by spolu na lov, vykládali by si... Nakonec by to asi člověka přestalo bavit a taky se nezdá, že by bloudění po těchto lesích bylo nějak obzvlášť příjemnou kratochvílí. Všude kolem je plno železa, špatně se tu dýchá... A pak, v každém případě musí nějak dát dohromady ten nulový vysílač...

Zůstal stát a zaposlouchal se. Někde hluboko v lese zazníval monotónní dutý rachot a Maxim si uvědomil, že tenhle hluk slyší už dlouho, ale teprve teď mu věnoval pozornost. Nebylo to ani zvíře, ani vodopád – spíš mechanismus, nějaký barbarský stroj. Chrčel, tu a tam zavyl, kovově skřípěl a šířil kolem sebe pach rzi. A blížil se.

Maxim se sehnul a těsně při krajnici se nehlukně rozběhl tomu randálu naproti; vzápětí však prudce zastavil, protože div nevběhl do křižovatky. Jeho silnici v pravém úhlu přetínala jiná – bahnitá, s nevstůrně hlubokými vyježděnými kolejeji, z nichž čněly odporně páchnoucí a silně radioaktivní rozlámané zbytky betonu. Maxim poklesl do dřepu a pohlédl doleva. Rachot motoru a kovové skřípění zaznívalo odtud. A neustále se přibližovalo.

Za minutu se to objevilo. Nesmyslně obrovské, horké, smrduté, celé z nýtovaného pancéřového plechu, drtilo to zuboženou vozovku zrůdnými pásy zalepenými bahnem, ale neřítilo se to a vlastně to ani nejelo, spíš se to jen tak hrnulo – hrbaté, nevhledné, rámusící utrženými pláty ušlechtilého kovu, nadívané surovým plutoniem napůl smíšeným s lanthanoidy, bezmocné, hrozné, bez posádky

však zároveň tupé a nebezpečné – převalilo se to přes křižovatku a hřmotilo to dál, skřípající a pískající po drčeném betonu a zanechávající za sebou ohon rozpáleného dusna, po chvíli to zmizelo v lese, tlumeně ryčelo, převalovalo se ze strany na stranu, čas od času to náhle zaječelo ve vyšších obrátkách, ale postupně to utichalo...

Maxim si ulehčeně vydechl a zahnal komáry. Otřásl se. Něco tak nesmyslného a ubohého ještě nikdy v životě neviděl. Hm, pomyslel si, tak tady se s vidinou pozitronových emitůrů budu muset rozloučit. Pohlédl za kovovou obludou a najednou si všiml, že ta příčná silnice není žádná silnice, ale průsek, úzká štěrbina v lese; stromy nad ní nebe nezakrývaly jako nad silnicí. Že bych to zkusil dohnat? řekl si. A zastavit to, zhasnout kotel... Zaposlouchal se. V lese bylo slyšet halas a praskot, obluda tam přešlapovala v bahně jako hroch a pak se rachot motoru znovu začal přibližovat. Vracelo se to. Znovu supění, ryk, vlna puchu, řinkot a znovu se to valí přes křižovatku a vleče se to na tu stranu průseku, ze které to před chvílí vyjelo... Ne, řekl si Maxim, s tímhle nechci mít nic společného. Nemám rád zlá zvířata a barbarské automaty... Ještě počkal, pak vyšel z křovin a jediným skokem se přenesl přes zamořenou křižovatku.

Chvíli postupoval velice rychle, zhluboka dýchal a očišťoval plíce od výparů toho ocelového hrocha, ale potom znovu přešel na normální pochodové tempo. Přemítal o tom, co za první dvě hodiny života na svém obydleném ostrově spatřil, a pokusil se všechny náhody a prapodivné střípky tohoto světa skloubit v něco logicky nekonefliktního. Bylo to však velice těžké. Obraz, který z takových úvah vznikl, nebyl reálný, ale pohádkový. Pohádkový byl už tenhle les, přečpaný železným šrotem, a navíc se v něm hlasy téměř lidskými překřikovaly pohádkové bytosti; stará opuštěná silnice stejně jako v pohádce vedla lesem k začarovanému zámku a neviditelní zlí čarodějové se pokoušeli silou zastavit člověka, který se neznámo jak dostal do jejich země. Už daleko od zámku ho zasypali meteority, když to nevyšlo, spálili jeho kosmickou loď, jeho samotného polapili do pasti a pošvali na něj železného draka. Drak byl ovšem, jak se právě ukázalo, příliš starý a hloupý, oni už zřejmě pochopili svůj přehmat a připravují něco modernějšího. „Poslyšte,“ oslovil je Maxim, „já se přece nechystám odčarovávat vaše zámky a budit vaše letergické krasavice, já se jen chci setkat s někým z vás, pokud možno

s někým chytrým, kdo by mi dokázal pomoci s pozitronovými emitory...”

Ale zlí čarodějové si dál vedli svou. Nejdřív přes silnici položili obrovský prohnílý kmen, pak rozrušili betonový povrch, do podloží vyhrabali obrovskou jámu a naplnili ji zatuchlou radioaktivní břeczkou, a když ani to nepomohlo, když to přestalo bavit i mračna mušek, unavená ustavičným štípáním, a ta nechala Maxima na pokoji, vypustili čarodějové už k ránu z lesů zlou studenou mlhu. Maxim rychle prokřehl a rozběhl se, aby se trochu zahřál. Mlha byla lepka-vá, mastná, zaváněla mokrým kovem a hnilobou, ale už zanedlouho se do tohoto pachu přimísil kouř a Maxim si uvědomil, že tu někde nablízku musí hořet živý oheň.

Když Maxim nakonec spatřil kousek od silnice skomírající plaménky a starou nízkou zděnou stavbu zarostlou mechem, s propadlou střechou a prázdnými tmavými okny, nad lesem se rozhořival úsvit a nebe zamihotalo jitřní šedí. Lidi tu nikde nebylo vidět, ale Maxim cítil, že jsou někde nedaleko a možná se už brzy vrátí. Opustil silnici, přiskočil příkop a brodě se po lýtka shnilým listím se přiblížil k ohni.

Ten ho uvítal vlídným pravěkým teplem, které v Maximovi rozdmýchávalo nejstarší lidské instinkty. V takové situaci se dá bez pozdravu přidřepnout k plamenům, natáhnout nad ně promrzlé ruce a mlčky čekat, až pán domu stejně nemluvně podá horký kousek masa a horký hrnek. Hospodář tu sice nebyl, ale nad ohněm visel ukoptěný kotlík s ostře vonícím pokrmem, opodál se povaloval prázdný pletený kulatý košík, klubko tenkého kovového lana a nějaké další předměty z kovu i umělých hmot, jejichž poslání a význam Maxim zatím nepochopil.

Poseděl u ohniště, s pohledem upřeným do plamenů se zahřál, pak vstal a zašel do domu. Z budovy zbyla v podstatě jen kamenná krabice zdi. Skrz zborcený strop nad hlavou prosvítalo jitřní nebe, na shnilá podlahová prkna bylo hrůza vstoupit a po koutech rostly bohaté trsy malinově rudých hub – určitě jedovatých, ale když se pořádně prosmaží, jistě se docela dobře dají sníst. Pak však v pološeru zahlédl u zdi čísi kosti promíchané s cáry zteřelého šatstva a všechno pomyšlení na jídlo se rázem vytratilo. Cítil se stísněně, a tak se otočil, seběhl po pobořených schůdcích ven, složil dlaně do hlásné trouby a zahulákal na celý les:

„Haló, šestiprstáci!“

Ozvěna téměř okamžitě uvízla v mlze mezi stromy, nikdo se neozval, jen přímo nad hlavou mu rozčileně zacvrlikala nějaká ptačí havěť.

Maxim se vrátil k ohni, přihodil do plamenů pár větví a nakoukl do kotlíku. Pokrm vřel. Rozhlédl se kolem, našel něco, co alespoň vzdáleně připomínalo lžíci, přičichl k tomu, otřel to trávou a znovu přičichl. Pak opatrně stáhl šedý šlem a oklepal ho do popela. Zamíchal jídlo, nabral si z kraje, foukl a s opatrně vyšpulenými rty okusil. Ukázalo se, že to vůbec není špatné, něco jako polévka z tachoržích jater, snad jen chuť to má trochu ostřejší. Maxim lžíci odložil, šetrně uchopil kotlík do obou rukou a postavil ho do trávy. Pak se znovu rozhlédl a zvolal:

„Snídaně je hotová!“

Nemohl se zbavit pocitu, že domácí budou někde poblíž, ale zatím vnímal jen nehybné, mlhou zvlhlé keře, černé kostrbaté kmeny stromů, praskání ohně a ustarané repetění ptactva.

„No prosím,“ řekl znovu nahlas. „Dělejte, jak myslíte, ale já zahajuju kontakt.“

Velmi rychle tomu přišel na chuť. Buď byla lžíce příliš velká, nebo se pud sebezáchovy měl až příliš čile k světu, ale než se stačil vzpamatovat, spořádal dobrou třetinu kotlíku. Lítostivě poodstoupil, chvíli jen tak postál, zkoumal vlastní chutové vjemy a pečlivě utřel lžíci; pak se neudržel a nabral si ještě jednou, až ode dna, ty chutné hnědavé kousky, které trochu připomínaly trepang a na jazyku se jen rozplývaly, až se nakonec definitivně přemohl, vyleštil lžíci do sucha a položil ji napříč přes kotlík. Nejvyšší čas učinit zadost pocitu vděčnosti.

Vyskočil, vybral si několik tenkých proutků a zamířil s nimi do domu. Opatrně našlapuje po ztrouchnivělých prknech a snaže se nezavadit pohledem o zbytky kostry u zdi se jal trhat houby a napičovat nejpevnější kloboučky na prut. Ještě kdybych vás tak mohl osolit a posypat paprikou, ale nevádí, napoprvé to musí stačit takhle. Pověšíme vás pěkně nad ohýnek, veškerá aktivní organika se z vás vypaří a bude z vás pochoutka, bude z vás můj první přínos kultuře tohoto obydlého ostrova...

Šero v domě náhle zhoustlo a on si okamžitě uvědomil, že ho někdo sleduje. Včas v sobě potlačil nutkání polekaně se otočit, napočítal do

deseti, pomalu se vztyčil, a dřív než klidně otočil hlavu, nasadil přítivý úsměv.

Oknem na něj zírала dlouhá tmavá tvář s unylýma očima, s unyle pokleslými koutky úst, a dívala se absolutně bez zájmu, beze zloby a bez radosti, jako by nesledovala bytost z jiného světa, ale otravné domácí zvíře, které se zase cpe někam, kde v žádném případě nemá co pohledávat. Hleděli na sebe několik vteřin a Maxim cítil, jak unylost čišící z toho obličej zaplavuje dům, jak bičuje les, celou planetu i její nejbližší okolí, jak všechno zešedlo, zplačtivělo a pohaslo: Tohle všechno už tu bylo, říkal ten pohled, a mockrát, ještě mockrát to tu bude, žádná spása před vší tou šedou, pohaslou a uplakanou nudou se neočekává. Pak se v domě udělala ještě větší tma a Maxim se obrátil ke dveřím.

Celý vchod širokými rameny zahradil rozložitý muž, rozkročený na krátkých pevných nohou a navlečený v prapodivně kostkované kombinéze, s hlavou hustě porostlou ryšavými vlasy a vousisky. Z bujné zrzavé džungle se na Maxima upírala ostrá, velice neodbyt-ná, velice pichlavá a zároveň nepochopitelně veselá modrá očka – veselá zřejmě především díky kontrastu s vesmírnou unylostí, která do domu proudila oknem. Tlamatý pořez zřejmě příchozí z jiného světa neviděl poprvé a byl zvyklý vypořádat se s takovými otravnými návštěvami rychle, drsně a rozhodně – bez všelijakých kontaktů a dalších zbytečných komplikací. Přes krk mu na koženém řemeni visela velezlověstná silná kovová roura a ústí onoho nástroje účtování s přivandrovalci pevnou špinavou rukou namířil přímo na Maximovo břicho. Rázem bylo jasné, že ani o mimořádné hodnotě lidského života, ani o Chartě lidských práv, ani o dalších velkolepých vymoženostech vrcholného humanismu a koneckonců ani o humanismu jako takovém v životě neslyšel, a kdybyste mu o tom chtěli začít vykládat, nebude tomu věřit.

Maximovi však mnoho možností volby nezbývalo. Natáhl před sebe proutek s napíchanými kloboučky hub, jeho ústa se roztáhla do ještě srdečnějšího úsměvu a s přehnaně pečlivou artikulací pronesl:

„Mír! Všechno v pořádku! Všechno je dobré!“

Unylá osoba v okně na toto zvolání reagovala dlouhou nesrozumitelnou frází, prostor kontaktu vyklidila a soudě podle zvuků zvenčí se rozhodla přihodit do ohně ještě pár suchých větví. Rozcuchaný